

Výchova k občanství

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	1	1	1	1	4
					Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Výchova k občanství
Oblast	Člověk a společnost
Charakteristika předmětu	<ul style="list-style-type: none"> Vzdělávací obor Výchova k občanství je integrujícím předmětem, který sjednocuje poznatky, dovednosti a zkušenosti z výuky, osobního života žáků a informace z dalších zdrojů. K tomu využívá poznatky žáků z dalších vyučovacích předmětů vyučovaných na 2. stupni, především z Dějepisu, Zeměpisu a Výchovy ke zdraví. Cílem vyučovacího předmětu je vybavit žáky takovými znalostmi a dovednostmi, které je připraví na aktivní zapojení do života v demokratické společnosti.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Organizace výuky</p> <ul style="list-style-type: none"> Vzdělávací obor Výchova k občanství spadá do vzdělávací oblasti Člověk a společnost. (Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory: Výchova k občanství, Dějepis) Vzdělávací obor Výchova k občanství na 2. stupni základního vzdělávání navazuje svým vzdělávacím obsahem na vzdělávací oblast 1. stupně Člověk a jeho svět, a to na tyto tematické okruhy - Místo, kde žijeme a Lidé kolem nás, a částečně na tematické celky Lidé a čas a Rozmanitost přírody <p>Časová dotace</p> <ul style="list-style-type: none"> V 6. – 9. ročníku je vyučována povinně 1 hodina týdně. <p>Obsah výuky</p> <ul style="list-style-type: none"> Důležitou součástí vzdělávání v daném vzdělávacím oboru je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. <p>Vzdělávací obor Výchova k občanství:</p> <ul style="list-style-type: none"> se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáka v sociální realitě

Název předmětu	Výchova k občanství
	<ul style="list-style-type: none"> • vede žáka k realistickému sebepoznání a k poznávání osobnosti druhých lidí • vede k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací • seznamuje žáky se vztahy v rodině a v širších společenstvích • seznamuje žáky s hospodářským životem • rozvíjí orientaci žáků ve světě financí • přibližuje žákům úkoly politických institucí a orgánů, včetně činností armády • učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití • učí žáky přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky • rozvíjí občanské a právní vědomí žáků • vede žáky k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i mimořádných událostech • ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života • posiluje smysl jednotlivců pro občanskou i osobní odpovědnost • motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti • prostřednictvím diskuze, kritického sledování mediálních sdělení nebo prostřednictvím inscenačních metod přibližuje žákům problematiku korupce <p>Metody výuky Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Výchova k občanství získávají žáci například prostřednictvím těchto metod výuky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskuze • kritické sledování mediálních sdělení • skupinová práce • samostatná práce • modelové situace, inscenační metody • praktická cvičení • řešení problémových úloh • hry
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Výchova k občanství
	Kompetence k učení:

Název předmětu	Výchova k občanství
<p>Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků</p>	<ul style="list-style-type: none"> • učíme žáky propojovat získané poznatky do širších celků a nalézat souvislosti • vedeme je k tomu, aby získané poznatky hodnotili, třídili, vyvozovali z nich závěry a efektivně je využívali v procesu učení i v praktickém životě
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme je k vyhledávání vhodných informací a k práci s nimi • podporujeme je v tvořivém přístupu k řešení problému • učíme je nalézat různá řešení problémů a kriticky myslet • vedeme je k tomu, aby byli schopni obhájit svá rozhodnutí a aby si byli vědomi zodpovědnosti za svá rozhodnutí • učíme žáka orientovat se v problematice peněz a cen; k odpovědnému spravování osobního (domácího) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme je k tomu, aby vyjadřovali své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně • učíme je naslouchat druhým lidem a vhodně reagovat na jejich projevy • vedeme je k tomu, aby obhájili svůj názor • učíme je komunikovat na odpovídající úrovni • prostřednictvím mediálních sdělení vedeme žáky k prokázání schopnosti diskutovat o problematice korupce
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učíme je naslouchat druhému a pomáhat mu • vedeme je ke spolupráci ve skupině • učíme je zhodnotit svoji práci i práci ostatních • upevňujeme dobré mezilidské vztahy • diskutujeme ve skupině
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme je k tomu, aby si byli vědomi svých práv a povinností • učíme je respektovat názory ostatních • vedeme žáky k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství

Název předmětu	Výchova k občanství	
	<ul style="list-style-type: none"> • formujeme a rozvíjíme jejich volní a charakterové rysy • učíme je rozhodovat se zodpovědně podle dané situace • vedeme je k tomu, aby projevovali pozitivní postoj k tradicím a kulturnímu i historickému dědictví • vedeme žáky k získávání základní orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti • vedeme žáky k uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu <p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učíme je dodržovat vymezená pravidla • vedeme je k využívání získaných znalostí v zájmu vlastního rozvoje 	
Výchova k občanství	6. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Úvod k výuce občanské výuky		
	- porozumí pojmům občan, občanství, národnost	úvod k výuce občanské výchovy
Tematický celek - Rodina		
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí postavení rodiny v dnešní společnosti - seznámí se s typy rodiny - pochopí význam rolí v životě dnešního člověka - pochopí sílu rodinných vazeb - seznámí se s formami soužití - seznámí se s funkcí rodiny - dozví se, jaké jsou možnosti náhradní výchovy 	rodina a její význam funkce rodiny formy soužití náhradní výchova rodinný rozpočet

Výchova k občanství	6. ročník	
	- uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti	
Tematický celek - Život ve škole		
	- příprava na vyučování - zná pravidla školního řádu - svá práva a povinnosti - pochopí důležitost pravidel a norem	život ve škole práva a povinnosti žáků význam a činnosti žákovské samosprávy společná pravidla a normy
Tematický celek - Domov		
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	- uvědomí si význam domova a svůj vztah k obci - pochopí význam podílu občana na životě své obce - seznámí se se státní správou a samosprávou - seznámí se s fungováním obecního úřadu - uvědomí si význam životního prostředí pro člověka a svoji odpovědnost za něho - zná státní symboly a jejich význam - seznámí se s Ústavou ČR - seznámí se s typy státní moci	obec obecní zřízení - státní správa a samospráva životní prostředí státní symboly právní základy státu - znaky státu, Ústava ČR, složky státní moci
VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu		
VO-9-5-03 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů		
Tematický celek - Miniúvod do lidských práv		
VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	- uvědomí si závažnost lidské nesnášenlivosti - rozpozná některé její projevy	rovnost a nerovnost solidarita a pomoc lidem v nouzi
VO-9-1-06 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		

Výchova k občanství	6. ročník	
		MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Etnický původ
		MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Kulturní diference
		VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
		MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity
		ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí
		ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výchova k občanství	7. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Život mezi lidmi		
VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	- pochopí důležitost výchovy a vlivu okolí na vývoj jedince - umí zasáhnout a předcházet konfliktům a neshodám se spolužáky - uvědomí si vliv skupiny - rozpozná možný negativní vliv kamarádů - volí vhodné prostředky komunikace - seznámí se s různorodostí médií - kriticky přistupuje k informacím	socializace a vztahy mezi lidmi komunikace médiá
Tematický celek - Člověk a kultura		
VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	- vysvětlí obsah pojmu kultura - snaží se poznat jiné kultury - má zájem o naši zemi	kulturní hodnoty a tradice přírodní a kulturní bohatství
Tematický celek - Majetek v našem životě		

Výchova k občanství	7. ročník	
VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	<ul style="list-style-type: none"> - uspokojuje přiměřeně své potřeby - rozlišuje druhy vlastnictví - naučí se respektovat majetek druhých - uvede příklady vlastnictví a objasní zásady jeho ochrany včetně duševního vlastnictví 	<p>lidské potřeby majetek a vlastnictví</p>
Tematický celek - Řízení společnosti		
VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí základní demokratické principy a jedná v souladu s nimi - seznámí se s dalšími formami států - vysvětlí význam volebního práva - seznámí se s možnostmi zapojení občanů do veřejného života 	<p>stát, formy státu, znaky státu, složky státní moci volby a volební právo principy demokracie</p>
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů		
VO-9-4-04 vyloučí smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů		
Tematický celek - Svět kolem nás		
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s významem a úkoly Evropské unie 	<p>evropská integrace - podstata význam a výhody Evropská unie a ČR</p>
Tematický celek - Lidská práva		
VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se základními dokumenty o lidských právech - prohloubí si poznatky o různých druzích diskriminace - rozpozná porušování svobody - porozumí pojmu morálka - rozpozná, co je dobré a morální 	<p>zásady lidského soužití - morálka a mravnost lidská práva, Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte</p>
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		

Výchova k občanství	7. ročník	
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Jsme Evropané		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Tvorba mediálního sdělení		

Výchova k občanství	8. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Osobnost		
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	- seznámí se s pojmem osobnost - pochopí pojmy sebepojetí, sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí - seznámí se se stereotypním myšlením	podobnost a odlišnost lidí vnitřní svět člověka osobní rozvoj
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	- porozumí pojmům temperament a charakter - zamyslí se nad tím, jak se charakter projevuje na jednání člověka - porozumí pojmům vloha, schopnost, inteligence, nadání, talent, genialita, kreativita	
VO-9-2-03 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	- seznámí se s pojmy vjem, smyslové a sociální vnímání - procvičí svou všímavost a představivost	
VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní	- seznámí se s pojmy myšlení, pojem, myšlenkové operace - vyzkouší a procvičí svou schopnost myšlení	

Výchova k občanství	8. ročník	
přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy paměť, zapomínání, pozornost a pochopí jejich zákonitosti - porozumí pojmům city, afekt, vášně, nálada a seznámí se s jejich základními vlastnostmi - uvědomí si a pojmenuje své emoce 	
<p>Tematický celek - Člověk v sociálních vztazích</p>		
VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy asertivní, pasivní a agresivní jednání - naučí se vyjadřovat vlastní názor a postoj - umí přijímat kritiku a pochvalu - porozumí pojmům stres, konflikt, kompromis - učí se zvládat stresové situace - rozlišuje původce stresu - porozumí pojmu kompromis 	vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy konflikty v mezilidských vztazích
<p>Tematický celek - Člověk, stát, hospodářství</p>		
VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy odvětví, výrobní faktory - rozlišuje výrobní a nevýrobní odvětví - orientuje se v síti obchodů a služeb v obci - vyjmenuje příklad výrobních faktorů - na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu - porozumí pojmům trh, nabídka, poptávka, firmy, domácnosti - vyloží podstatu fungování trhu 	nabídka, poptávka, trh
<p>Tematický celek - Právní minimum</p>		
VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi právními a morálními normami - procvičí schopnost spolupráce ve třídě a uvědomí si její důležitost - seznámí se se systémem práva 	právní řád ČR - význam a funkce právního řádu Ústava ČR státní moc morálka a právo
VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům právní vztah, právní řád, právní odvětví - pochopí, že neznalost zákona neomlouvá 	práva a povinnosti občana
VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s Ústavou ČR a vyhledává v ní informace - seznámí se s pojmy poměrný a většinový systém, mandát, poslanecká imunita 	

Výchova k občanství	8. ročník	
druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s průběhem legislativního procesu - pochopí rozdíl mezi poměrným a většinovým zastoupením - seznámí se s tím, jak funguje výkonná moc - pochopí význam a úkoly vlády a prezidenta - seznámí se s významem soudní moci - porozumí rozdílu mezi občanskoprávním a trestním řízením - upevní své znalosti o základních lidských právech a povinnostech - naučí se prosazovat svá práva a respektovat přitom práva druhých - seznámí se s pojmy politické spektrum, pravice, levice, pluralita - rozliší hlavní principy levicových a pravicových stran - umí odpovědně využít své volební právo 	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sebepoznání a sebepojetí		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygiena		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		

Výchova k občanství	9. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Občan		
VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	- seznámí se s petičním právem - vyzkouší si postup při rozhodování v obecním zastupitelstvu - zjistí, kde se nachází místní obecní úřad a seznámí se s jeho činností - seznámí se s povinnostmi úředníků - používá vhodné formulace při komunikaci s úřady - ujasní si význam pojmu občanství - ví, jak občanství státu nabýváme - uvědomí si povinnost prokazovat se platným osobním dokladem - seznámí se s tím, jaká práva a povinnosti plynou z občanství v EU - vyhledá informace o činnosti EU - diskutuje o příčinách, důsledcích a řešení korupčního jednání v konkrétních situacích	člověk jako občan státu, obce a Evropské unie občan na úřadě
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování		
Tematický celek - Občan a právo		
VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	- vysvětlí význam práva - uvědomí si potřebu znalosti právního řádu a jeho dodržování - upevní si znalost základních lidských práv - zamyslí se nad tím, co je právní vztah a co z něho vyplývá - ve stručnosti se seznámí s Občanským zákoníkem - seznámí se se způsoby uzavírání smluv a s některými	právní řád ČR občanskoprávní vztahy základní práva spotřebitele
VO-9-4-07 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci		

Výchova k občanství	9. ročník	
	druhy smluv - porozumí pojmům smlouva o dílo, zakázka - zodpovědně a opatrně přistupuje k uzavírání smluv - seznámí se s pojmem odpovědnost za škodu - diskutuje o možnostech odškodnění poškozeného - uvádí příklady, jak lze škodám předcházet	
Tematický celek - Právní ochrana		
VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování	- uvede příklady sankcí a vysvětlí jejich význam - rozpozná protiprávní jednání	trestní právo trestní odpovědnost
VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	- seznámí se s tím, co řeší správní řízení a jak probíhá - vysvětlí, co jsou přestupky, a uvede příklad některých přestupků	
VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	- jedná zodpovědně a v souladu se zákony - uvede, čím se zabývá občanské soudní řízení a jak probíhá - seznámí se s existencí rozhodců a rozhodčího řízení - porozumí významu slov navrhovatel, odpůrce - seznámí se s průběhem trestního řízení a s pojmem presumpce nevinny - vyjmenuje příklady trestných činů a možných trestů - rozliší přestupky a trestné činy - vysvětlí význam trestů - seznámí se s rozdíly mezi trestním stíháním dospělých a mladistvých - pochopí rozdíl mezi základní a plnou trestní odpovědností - přijme odpovědnost za své jednání	
Tematický celek - Práce a rodina		
VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	- seznámí se se službami úřadu práce - seznámí se s tím, co musí obsahovat pracovní smlouva a s pojmy výpověď a rozvázání pracovního poměru - seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů - orientuje se v Zákoníku práce	pracovní právo rodinné právo

Výchova k občanství	9. ročník	
	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se základními právy a povinnostmi manželů - pochopí právní rozdíl mezi manželstvím a partnerstvím - seznámí se s tím, jakou pomoc poskytuje rodinám stát - uvědomí si právní odpovědnost rodičů za výchovu svých dětí - pochopí mravní a právní důsledky rozvodu - seznámí se s možnostmi náhradní rodinné péče 	
<p>Tematický celek - Člověk, stát a hospodářství</p>		
<p>VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmem ekonomika - pochopí zásahy státu do ekonomiky - porozumí řízené a tržní ekonomice - stručně vysvětlí fungování trhu - na příkladu vysvětlí způsoby, jak se stanovuje cena - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH 	<p>principy tržního hospodářství banky a jejich služby rozpočet státu a jeho typy hospodaření (rozpočet domácnosti)</p>
<p>VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí, co to je podnikání a seznámí se s možností podnikání v ČR - seznámí se s pojmy živnostenský list, živnostník 	
<p>VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje výhody a nevýhody zaměstnání a podnikání - objasní, co je státní rozpočet a na jakém principu funguje - na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem 	
<p>VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz 	
<p>VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s daňovou soustavou ČR - pochopí rozdíl mezi poplatníkem a plátcem - uvede možnosti různých typů pojištění - rozlišuje příspěvky státní sociální podpory - seznámí se s činností bank a pochopí jejich význam ve fungování tržního hospodářství 	
<p>VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si význam České národní banky - orientuje se v bankovních službách - vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet - uvede možnosti půjčení chybějících finančních 	

Výchova k občanství	9. ročník	
	prostředků - porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků - uvede příklady různých způsobů hotovostního placení - uvede příklady různých způsobů bezhotovostního placení - posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci - na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní platební kartou - na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým	
Tematický celek - Globální svět		
VO-9-5-02 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	- rozlišuje globální, lokální a individuální problémy - uvědomuje si závažnost a důsledky zásahů lidí do přírody a možnosti, jak je řešit	globální problémy
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí		